

Inicjatywa biblijna

LUMEN VITAE

LUMEN VITAE 16

*„Ja jestem światłem świata.
Kto idzie za Mną, nie będzie
chodził w ciemności, lecz
będzie miał światło życia” (J
8,12)*

Celem katolickiej Inicjatywy biblijnej LUMEN VITAE jest promocja lektury i interpretacji Pisma Świętego oraz ewangelizacja.

Wczytując się w słowo Boże, szukamy „**światła**”. Celebując Eucharystię, przypominamy sobie słowa Chrystusa: „Kto spożywa moje Ciało i pije moją Krew, ma **życie** wieczne” (J 6,54).

Stąd też tytuł naszej inicjatywy – lumen vitae, czyli „**światło życia**”.

NEWSLETTER 16 (2025) 3

EDITORIAL

Drodzy Uczestnicy i Przyjaciele wspólnoty biblijnej „Lumen vitae”!

Rozpocznijmy od konkretów: w niniejszym newsletterze znajdziecie informacje na temat tego, co czeka nas jeszcze w bieżącym roku duszpasterskim. Przed nami Niedziela Słowa Bożego i Tydzień Biblijny. Zapraszamy także na Dzień Judaizmu (biblijnego) w Kościele katolickim. Przygotowujemy również piękne wyprawy: do sanktuariów w Górach Świętokrzyskich i do słonecznej Italii! Ta ostatnia stanowi zamknięcie naszych wędrówek śladami św. Pawła oraz złączona jest ze szkołą biblijną.

Bazylika Narodzenia Pańskiego, Betlejem (fot. M. Rosik)

Tymczasem świętujemy Boże Narodzenie. Oto współczesna irlandzka legenda. Maryja opowiada mężowi swój sen: „Miałam sen, Józefie. Nie rozumiem go do końca, ale wiem, że był o urodzinach naszego Syna. Ludzie przygotowywali się do nich cztery tygodnie. Dekorowali domy i kupowali nowe rzeczy. Przygotowywali dziesiątki prezentów. Ale – co dziwne – prezenty nie były dla naszego Syna. Owijali je w kolorowy papier, przewiązywali złotymi wstążkami i składali pod drzewkiem ozdobionym światłami. Wszystko wyglądało tak cudownie. Wszyscy się uśmiechali i byli szczęśliwi. Byli tak podekscytowani prezentami. Wręczali je sobie wzajemnie. Ale wiesz, Józefie, nic nie podarowali naszemu Synowi. Nie pomyśleli o Nim. Nawet nie wspomnieli Jego imienia. Czy nie wydaje Ci się dziwne, obchodzić czyjeś urodziny i zupełnie nie zwracać na niego uwagi? Wszyscy byli radośni, a mnie chciało się płakać. I Jezus też był smutny. Całe szczęście, że to był tylko sen”.

„Święte, które się narodzi, będzie nazwane Synem Bożym” (Łk 1,35) – usłyszała Maryja od Bożego postać. Wciąż mamy szansę, by sen Maryi pozostał jedynie mrzonką z pogranicza koszmarów. Wcale nie musi się spełnić. Kto z pokorą rozpoznał w bezbronny Niemowlęciu wszechmocnego Syna Bożego, ten ocalił w sobie Boże Narodzenie. I tego właśnie życzymy sobie nawzajem!

ks. Mariusz Rosik

NIEDZIELA SŁOWA BOŻEGO (24.01.2026)

Marcin Jakimowicz

Od trzech lat organizujemy wspólne świętowanie Niedzieli Słowa Bożego nie tylko dla Inicjatywy biblijnej „Lumen vitae”, ale także dla wszystkich zainteresowanych, zwłaszcza osoby prowadzące kręgi biblijne w parafiach naszej archidiecezji i ich uczestników. Niedziela Słowa Bożego została ustanowiona 30 września 2019 roku listem apostolskim w formie *motu proprio* papieża Franciszka *Aperuit illis* i wyznaczona została na III niedzielę okresu zwykłego. Ojciec Święty pragnął, aby ten dzień był poświęcony celebracji, refleksji oraz rozszerzaniu słowa Bożego. 17 grudnia 2020 r. Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów wydała notę zawierającą wskazania dotyczące sposobu celebracji Niedzieli Słowa Bożego. Dokument podpisany przez kard. Roberta Saraha ma przyczynić się do obudzenia świadomości znaczenia Pisma Świętego w życiu wierzących, a szczególnie w liturgii, która włącza w żywy i stały dialog z Bogiem. „Poprzez teksty biblijne odczytywane podczas liturgii, to sam Bóg mówi do swojego ludu i sam Chrystus głosi swoją Ewangelię” – czytamy w nocie.

Diakonia muzyczna
wspólnoty „Lew Judy”

Tym razem spotkamy się 24.01.2026 (sobota) o godz. 18.30 w auli PWT. Czekają nas duchowa uczta, gdyż głównym gościem opowiadającym o roli Pisma Świętego w jego życiu osobistym, a także w życiu wspólnoty modlitewnej, której jest liderem będzie **Marcin Jakimowicz, redaktor „Gościa Niedzielnego”**. Oto, co mówi o naszym gościu jeden z portali: „Urodził się w 1971 roku. W Dzień Dziecka. Chyba nieprzypadkowo. Skończył prawo na Uniwersytecie Śląskim. Chyba przypadkowo. Po studiach pracował jako korespondent Katolickiej Agencji Informacyjnej i redaktor Wydawnictwa św. Jacka. Od 2004 roku jest dziennikarzem „Gościa Niedzielnego”. W 1998 roku opublikował książkę „Radykalni” – poruszające wywiady z Tomaszem Budzyńskim, Darkiem Malejonkiem, Piotrem Żyżelewiczem i Grzegorzem Wacławem „Dzikim”. Wywiady ze znanymi muzykami rockowymi, którzy przeżyli nawrócenie i publicznie przyznawali się do wiary w Boga stały się rychło bestsellerem i sprzedały się w kilkudziesięciotysięcznym nakładzie. Od tej pory Jakimowicz wydał jeszcze książki: „Dziennik pisany mocą” („m”), „Dno”, „Drugie dno, czyli muzyka i świąteczny nastrój”, „Tramwaj, kefir i bułka” i „Pełne zanurzenie”, „Z góry dziękuję” i „Stodkie kłamstwa” (wraz z ks. Rafałem Jarosiewiczem), „Pan Bóg? Uwielbiam!” (Znak 2015) oraz dwa zbiory wywiadów „Wyjście awaryjne” (Znak)

i „Ciemno, czy jasno” (Niecate). W 2014 roku ukazał się wywiad-rzeka z Jakimowiczem zatytułowany „Niech żyje słabość, czyli o Wszechmocnych, który przychodzi jak żebrak” (eSPe, Kraków). Publikował m.in. w *Rzeczpospolitej*, *W drodze*, *bruLionie*, *Frondzie*, *Liście* i *Pastores*. Mąż Doroty, ojciec Marty, Łukasza i Nikodema” (<https://www.rekolekcje-jezuszyje.pl>).

Marcin to naprawdę fascynujący rozmówca. Miałem okazję prowadzić w nim kilka wywiadów. On ze mną zresztą też! Zawsze zaskakuje, skłania do refleksji i przewartościowania utartych poglądów. Zerknijcie na debatę z konferencji „Duch Pana Boga nade mną” sprzed kilku lat (<https://mariuszrosik.pl/duch-pana-boga-nade-mna/>).

Oprawę muzyczną i modlitewną naszego spotkania zapewni zawsze niezawodna diakonia muzyczna wspólnoty „Lew Judy” z Popowic. Niech nikogo z nas nie zabraknie! (@ M. Rosik)

DZIEŃ JUDAIZMU W KOŚCIELE (17.01.2026)

Bardzo serdecznie zapraszamy na świętowanie Dnia Judaizmu w Kościele Katolickim. W adhortacji posynodalnej *Verbum Domini* Ojciec Święty Benedykt XVI mówi: „Pragnę jeszcze raz potwierdzić, że bardzo cenny dla Kościoła jest dialog z żydami. Byłoby dobrze, by tam, gdzie dostrzega się tego sposobność, stwarzać możliwości, również publiczne, spotkania i konfrontacji, które sprzyjałyby pogłębieniu wzajemnego poznania, obopólnego szacunku oraz współpracy, także w studium Pism świętych” (VD, 43).

Modlitwa Pańska stanowi skrótowy „przegląd” modlitw żydowskich w ciągu dnia. Jest nie tylko możliwa do zaakceptowania przez każdego wyznawcę judaizmu, ale może stanowić dobry punkt odniesienia w ewangelizacji Izraela i w dialogu chrześcijańsko-żydowskim. Dodatkowo, umożliwia nam ona poznanie i zrozumienie życia modlitwennego dzisiejszego i dawnego Izraela.

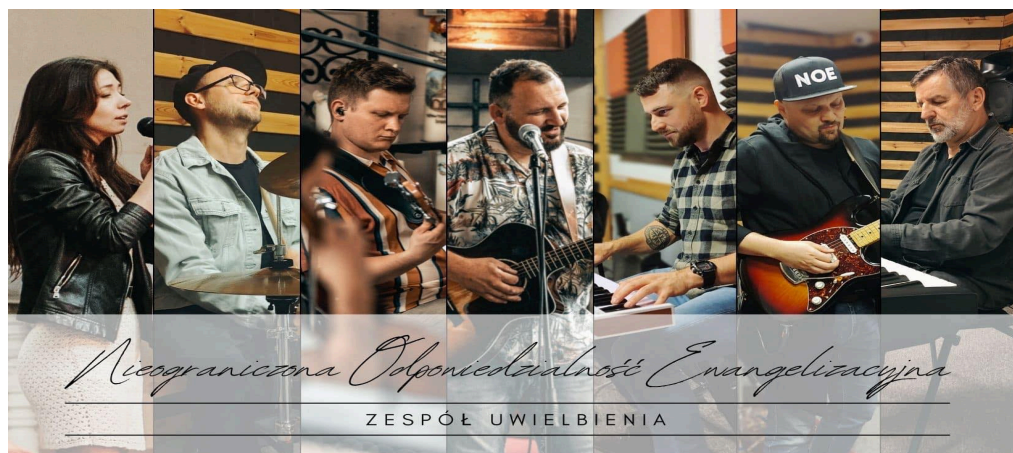
Naszym gościem będzie prof. Mirosław Rucki, autor książki na temat żydowskich korzeni modlitwy „Ojcze nasz”. Mam ogromne szczęście znać pana Mirosława, gdyż historia jego życia jest niezwykła. Przez wiele lat był ateistą. Do wiary w Boga doprowadziła go praca naukowa! A naukowcem jest niezwykle rzetelnym. Zachęcam do zapoznania się z wywiadem udzielonym przez prof. Ruckiego na stronie <https://l24.lt/pl/spoleczenstwo/item/50277-praca-naukowa-prowadzila-mnie-do-boga>.

Stronę muzyczno-modlitewną naszego spotkania zapewni niezawodny zespół N.O.E. Sądzę, że we Wrocławiu wszyscy znają tych znakomitych muzyków. Nazwa zespołu bierze się od skrótu misji, którą muzycy odczytali jako Boże wezwanie: Nieograniczona Odpowiedzialność Ewangelizacyjna (@ red.).

Książka

prof. Mirosława Ruckiego
o judaistycznych
korzeniach Modlitwy
Pańskiej

KRĄG BIBLIJNY PRZY PARAFII ŚW. ANNY WE WROCŁAWIU NA OPOROWIE

Miło mi poinformować, że do grona kręgów biblijnych naszej archidiecezji, z którymi podaliśmy współpracę, dołączył kolejny. Jest nim krąg biblijny z parafii św. Anny na wrocławskim Oporowie. Serdecznie Wam dziękujemy i zapraszamy na spotkania „Lumen vitae”!

Kościół św. Anny we Wrocławiu - Oporowie

Krąg Biblijny istnieje od roku 2013. Spotkania odbywają się w sali domu parafialnego (ul. Sobótki 42) co 2 tygodnie, w poniedziałki o godz. 19.00 i trwają zwykle ok. 1 - 1,5 godziny. W pierwszej części spotkania rozważamy psalm modląc się jego wersetami, a potem rozdział Księgi, którą się w danym czasie zajmujemy. Aktualnie jest to List św. Pawła do Rzymian. Podczas spotkań towarzyszy nam kapłan. Jesteśmy otwarci na nowe osoby pragnące rozważać Pismo Święte. Serdecznie zapraszamy.

Osoba do kontaktu: Anna Reich, email: anna.reich@poczta.onet.eu

TYDZIEŃ BIBLIJNY (19-25.04.2026)

Tydzień Biblijny w 2026 roku przypada w dniach 19-25 kwietnia, jednak już dzień wcześniej – w sobotę 18 kwietnia o godz. 18:30 – zapraszamy na uroczystą inaugurację Tygodnia Biblijnego w auli PWT. Tego wieczora z pewnością nie zabraknie stawy dla intelektu, ducha i ciała.

W kolejnych dniach planujemy bogaty program wydarzeń, których celem jest popularyzacja lektury i pogłębionego przeżywania Pisma Świętego. Wśród nich znajdują się między innymi: warsztaty Lectio Divina, warsztaty pisania ikon, warsztaty biblijne dla dzieci, wyjątkowe pokazy VR, prowadzone przez Franciszkanów z Franciszkańskiego Duszpasterstwa Młodzieży i Powołań w Górze św. Anny we współpracy z Fundacją „Miejsce Słowa” z Poznania. Zastosowana technologia nagrywania w 360 stopniach

pozwała widzom doświadczyć wydarzeń z czasów Jezusa w sposób immersyjny, dający wrażenie realnego uczestnictwa.

Szczegółowy harmonogram i terminy poszczególnych wydarzeń podamy w późniejszym terminie, ale już dziś zachęcamy do zarezerwowania czasu w dniach 18–25 kwietnia 2026 i wspólnego przeżycia Tygodnia Biblijnego.

Agnieszka Kępowicz

REKOLEKCJE W DRODZE (13-14.06.2026)

Wyjazdem do Pragi w czerwcu 2025r. rozpoczęliśmy tradycję przedwakacyjnych rekolekcji w drodze. Tym razem proponujemy wyprawę w głąb Polski – na święty Krzyż, do Jędrzejowa i Miechowa.

Sanktuarium Krzyża Świętego (<https://www.swietykrzyz.pl/>)

Święty Krzyż, a dokładnie bazylika p.w. Świętej Trójcy i sanktuarium Relikwii Krzyża Świętego na Łysej Górze, to najstarsze sanktuarium w Polsce. Pierwszy kościół został ufundowany w tym miejscu w XII w. przez Bolesława Krzywoustego. Jak podaje Jan

Długosz, w roku 1306 Władysław Łokietek przekazał rezydującym na Łysej Górze benedyktynom relikwie drzewa Krzyża Świętego, które otrzymał od królewicza Emeryka z Węgier. Przeprowadzone niedawno badania wykazały, że przechowywany w sanktuarium kawałek drewna pochodzi z sosny czarnej, a więc z tego samego drzewa, z którego wykonano krzyż Jezusa. Sanktuarium siedmiokrotnie odwiedził za swojego życia król Władysław Jagiełło, sześciokrotnie król Zygmunt Stary, trzykrotnie Zygmunt August. Teraz pora na nas!

Drugim ważnym punktem podróży będzie bazylika Grobu Bożego w Miechowie. Stanowi ona część zespołu klasztornego bożogrobców należącego w latach 1163–1819 do zakonu Kanoników Regularnych Grobu Bożego. Świątynia i znajdująca się na terenie klasztoru kaplica Grobu Bożego są celem pielgrzymek, których tradycja również sięga do okresu średniowiecza.

Wędrując z Gór Świętokrzyskich do Miechowa zatrzymamy się w archiopactwie cystersów w Jędrzejowie – najstarszym opactwie cystersów na ziemiach polskich, ufundowanym w roku 1140. Konsekracji wybudowanego tu kościoła dokonał w roku 1210 r. biskup krakowski Wincenty Kadłubek. Błogostawiony Wincenty Kadłubek spędził w jędrzejowskim klasztorze ostatnie lata życia i tu zmarł – jego sanktuarium (grób i relikwiarz) znajdują się w jednej z kaplic klaszornego kościoła. Jeśli czas pozwoli, zatrzymamy się również w dworcu Mikołaja Reja w Nagłowicach, który położony jest nieopodal Jędrzejowa.

Zapisy na czerwcowe „Rekolekcje w drodze” ogłosimy wiosną, gdy będziemy w stanie określić cenę noclegu oraz zwiedzania poszczególnych obiektów na trasie podróży.

Magdalena Konopko

PIELGRZYMKA I SZKOŁA BIBLIJNA (09.2026)

Przez kilka lat wędrowaliśmy śladami św. Pawła. Za nami są pielgrzymki połączone ze szkołami biblijnymi w Izraelu, Turcji, Grecji, na Cyprze i Malcie. Przed nami ostatni odcinek wędrówki: Italia. Zgodnie z utartym zwyczajem, pielgrzymkę pragniemy zorganizować w ostatniej dekadzie września. Postaramy się zwiedzić nie tylko Rzym, ale także część Włoch południowych, przez które podróżował Paweł. Zapytamy kilka biur podróży o ofertę i wybierzemy najlepszą! Gdy tylko to się stanie, rozpoczniemy zapisy.

Neapol

A dlaczego warto poznać ten ostatni etap podróży Pawła do Rzymu? Bo jest to historia fascynująca! Po wypłynięciu z Malty, którą odwiedziliśmy w tym roku, Paweł i jego towarzysze wypłynęli okrętem z godłem Dioskurów. Dioskurowie to postacie zaczerpnięte ze starożytnej mitologii greckiej. To dwaj bracia bliźniacy, synowie Zeusa, którzy czczeni byli jako patronowie marynarzy. Dlatego właśnie na okrętach pojawiało się ich logo. Podróż odbywała się w kilku etapach. Paweł z towarzyszami najpierw dotarł do Syrakuz, następnie do Regium, w dalszej kolejności – do Puetoli i wreszcie do Rzymu.

Sanktuarium Matki Bożej Pompejańskiej

Fresk w Domu Lorejusza Tyburtynusa, Pompeje

Syrakuzy to miasto położone w południowej części Sycylii, częściowo na lądzie, częściowo zaś na wyspie o nazwie Ortygia. Zostało założone w 734 roku przed Chr. przez greckich kolonizatorów. Wczesnochrześcijańska tradycja głosi, że podczas swego trzydniowego pobytu w Syrakuzach Paweł głosił dobrą nowinę. Następny etap podróży Pawła prowadził do Regium. Według starożytnego pisarza Ajschylosa nazwa Regium pochodzi od greckiego słowa oznaczającego „rozerwać, rozłupać, złamać” i najwyraźniej odnosi się do miejsca, w którym Sycylia oderwała się od kontynentu. Regium to miasto portowe i handlowe zarazem. Przez całą klasyczną starożytność pozostawało ważnym ośrodkiem kulturalnym, o czym świadczy obecność akademii sztuki, filozofii i nauki, chociażby szkoły pitagorejskiej. Paweł w czasie swojej podróży do Rzymu przebywał w Regium zaledwie jeden dzień, przypuszczalnie oczekując na doświadczonego pilota, który byłby w stanie przeprowadzić okręt przez wody cieśniny.

Widok na Amalfi

Panteon w Rzymie

Kolejnym etapem podróży było Puteoli. Miasto leży w Kampanii, w Zatoce Neapolitańskiej. Choć znajduje się w Italii, zostało założone przez Greków w 531 roku przed Chr. Byli to uciekinierzy z wyspy Samos, którzy chcieli schronić się przed tyranem Polikratesem. Miasto zostało zajęte przez Rzymian w 194 roku przed Chr. Obok Ostii stało się drugim portem Rzymu, do którego prowadziła Via Appia. W pierwszej połowie I stulecia po Chr. Kaligula zdobył się na szalony pomysł. Nakazał zatopić w Zatoce Neapolitańskiej na linii łączącej Puteoli i Baiae dwa tysiące okrętów zabranych właścicielom i wybudować na nich drogę. Jego zachcianką było przejechanie się konnym powozem po drodze wybudowanej na morzu, która stała się wtedy *de facto* najdłuższym na świecie mostem. Nic dziwnego, że po tym wyczynie Tyberiusz skonkludował: „Kaligula tak się nadaje na cesarza, jak konie z jego wozu do jazdy po zatoce Baiae”.

Matka Boża Dobrej Rady, Ogrody Watykańskie

Schody Hiszpańskie, Rzym

Na spotkanie przybywającego do Rzymu Pawła wyszli bracia do Forum Appiusza. Leżało ono przy czterdziestym trzecim kamieniu milowym przy Via Appia. Ta najstarsza bita droga rzymska nazwana została przez mieszkańców imperium „królową dróg”. Łączyła Rzym z Kapuą pod Neapolem. Przy trzydziestym trzecim kamieniu milowym na trasie Via Appia leży miejscowość o nazwie Trzy Gospody. Było to niewielkie, ale ruchliwe miasteczko, ze względu na obecność wielu podróżujących tą trasą. Paweł nazywa „braćmi” tych, którzy wyszli mu na spotkanie z Rzymu. Nie wiadomo, czy miał na myśli judeochrześcijan, czy może wyznawców Chrystusa wywodzących się z pogaństwa, jednak wspólna wiara była zakotwiczona w judaistycznej idei braterstwa.

Kolumnada na Piazza San Pietro

Ostatecznie Paweł i uczniowie wreszcie dotarli do Rzymu. Tam widok braci dodał Pawłowi otuchy. Bracia wręcz wychodzili naprzeciw, aby go powitać na progu Wiecznego Miasta. Wieść o tym, iż Paweł przybył do stolicy cesarstwa, dotarła do tamtejszych chrześcijan szybciej niż on sam. W tym czasie najprawdopodobniej Piotr był już w Rzymie.

Przy grobie Benedykta XVI

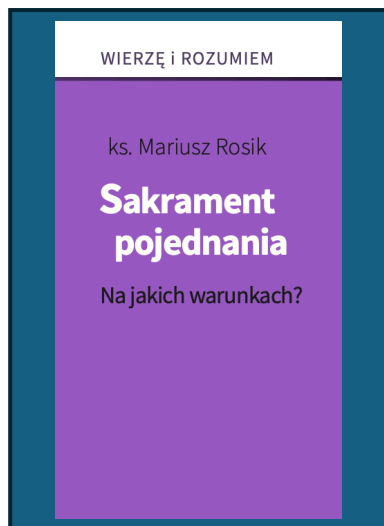
ZACHĘTA DO LEKTURY

Sakrament pojednania. Na jakich warunkach?, seria: Wierzę i Rozumiem, TUM Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej, Wrocław 2025.

Kiedy Jezus ukazał się apostołom w Wieczerniku w niedzielę zmartwychwstania, rzekł do nich: „Weźmijcie Ducha Świętego! Którym odpuszcicie grzechy, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im zatrzymane” (J 20, 22-23). Wydarzenie to jest konstytutywne dla sakramentu zwanego sakramentem pojednania. Najbardziej powszechna definicja sakramentu głosi, że jest on „widzialnym znakiem niewidzialnej łaski”. Kto przyjmuje sakrament, ten w sposób absolutnie pewny spotyka Boga. To, czy sakrament przyniesie w życiu spodziewane owoce, w dużej mierze zależy od wiary przyjmującego, sam Bóg natomiast działa w sakramentach bez względu na to, jak wielka jest wiara przyjmującego. Twierdzenia te prawdziwe są także w stosunku do sakramentu pojednania. O ile we chrzcie dokonuje się obmycie z grzechu pierworodnego, a w przypadku chrztu dorosłych – z każdego grzechu popełnionego po chrzcie, o tyle w sakramencie pojednania Bóg przebacza penitentowi grzechy popełnione po ostatniej spowiedzi. Przepięknym komentarzem do tych dwóch sakramentów zdają się słowa św. Ambrożego, biskupa Mediolanu, żyjącego w IV stuleciu: „Kościół ma wodę i tży: wodę chrztu i tży pokuty”.

Kto się spowiada, ten na pewno spotyka Boga, który udziela swej łaski i przebaczenia. Sakrament pojednania bywa określany także sakramentem nawrócenia, pokuty, spowiedzi i przebaczenia. Każda z tych nazw akcentuje nieco inny aspekt jego teologii. Pierwsza z nich to „sakrament nawrócenia”. Grecki, a więc wykorzystywany w Nowym Testamencie, termin oznaczający nawrócenie to „*metanoia*”. Oznacza on ‘zmianę sposobu myślenia’; zawarty w rzeczowniku „*metanoia*” rdzeń brzmi bowiem „*nous*” i wskazuje na ‘umysł’. Nawrócenie więc dokonuje się najpierw w świecie umysłu. Człowiek porzuca myśli złe i grzeszne, myśli czysto ludzkie i przyjmuje Boży sposób myślenia. Bóg skarżył się przez proroka Izajasza: „Bo myśli moje nie są myślami waszymi ani wasze drogi moimi drogami – wyrocznia Pana. Bo jak niebiosy górują nad ziemią, tak drogi moje – nad waszymi drogami i myśli moje – nad myślami waszymi” (Iz 55, 8-9). Z tego właśnie powodu Jezus wzywał do nawrócenia: „Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w ewangelię!” (Mk 1, 15).

Nieco szersza jest nazwa „sakrament pokuty”, oprócz nawrócenia obejmuje bowiem także cały proces z niego wynikający, na który składają się żal z powodu grzechów i zadośćuczynienie za popełnione zło. Zadośćuczynienie dokonuje się przed Bogiem i wobec ludzi. Niekiedy sakrament pojednania nazywany bywa po prostu spowiedzią. Obejmuje ona wyznanie grzechów, w myśl zapisu św. Jana: „Jeżeli wyznajemy nasze grzechy, Bóg jako wierny i sprawiedliwy odpuszcza je nam i oczyści nas z wszelkiej nieprawości” (1 J 1, 9). Jeszcze inne określenie tego sakramentu głosi, że jest on „sakramentem przebaczenia”. Bóg rzeczywiście udziela w nim penitentowi – zgodnie z formułą rozgrzeszenia – „przebaczenia i pokoju”.

Inicjatywa biblijna

Współpraca: Instytut Biblijny

Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu

www.lumenvitae.pl